

A lap szellemi részére vonatkozó
minden közlemény
Margitai József szerkesztő
névére küldendő.

Kiadóhivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése,
Ide küldendő az előfizetési díjak
nyitlerek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadhatának:
Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bécsben
Schalek H., Dukas M., Opellik A.
Altalanos Tudósító-kiadói osz-
tálya Budapest.

Nyitlér példány 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hiv. közlönye

Az a porfelhő . . . !

(L.) Nézem, szomorúan nézem azt a porfellegel. Máskor kedves képet nyújtott a távolban emelkedő porfelhő, ám most szomorú gondolatokat ébreszt lelkemben. Oly vész az a felleg, a melyet a hazatérő nyáj okoz.

Szegény nyáj! Minek is hajtják ki a legelőre? Száradt már ott minden, a fű talán gyökerestül is kipusztult. Nincs már ott harapni való falat. A rettenetes hőségben még azok az istentelen bogarak is bántják a szegény marhát. Fáradtan, éhesen tér a legeről haza és otthon szomorúan akad meg rajta gazdája szeme.

Mi lesz velünk? Az aratás elmúlt, silány volt. A tengeri helylyel — közel már száraz, a babot már szedik, aprószeműre érett, a burgonya a nedvesebb talajban még ér valamit, de egyebült száraz már a szára. Itt a répavetés stb. ideje, nem lehet vetni, mert az ég csatornáit nem akarnak megnyitni még most, az utolsó pillanatban sem.

Másfél hónapja tart már e szárazság. Közben harmatozott is egy kicsit egyszer-kétszer, oh de mit ér az éhséggel küzdőnek egy mákszemnyi morzsa?

De az aggodás pilanatában mi is arra a meggyőződésre jutunk, hogy takarékosan megélhet majd népünk. Takarékosan, fölösleges szükségleteit szűkítve még valahogy átvergődik a jövő évig. Csakhogy az a baj, hogy népünk már takarékoskodni nem igen tud. Talán a takarékpénztárak is okai ennek. A nép könnyelmű, eladósodott, a korcsmárosok és takarékpénztárak gazdagodnak. Az

adó most már két évről hátralékban van. Pedig az idén meg fogja követelni a magáét az állam is, hisz pénz nélkül állam sem képzelhető! . . . Teremtő Isten, honnan vesszi ez a nép a pénzt, hogy adót fizethessen?! Most egyszerűen zudul minden a fejére. Beteljesül a m. odás, hogy »a csapás nem jár egyedül.«

Erről prédikáljatok a népnek! Ne ámitásokat nagyhangú politikai fraziszokkal, ne lázításokat a haza ellen, ne muttassatok neki ábrándos, — valótlán utat a szabadság felé, a szocializmus magvát ne hintsetek közéje, de tanítsátok őt józanul élni, takarékoskodni, szoktassátok el a korcsmázástól, a fényűzéstől, a fölösleges pénzkidobálástól.

Mert higyétek el, csak az a nép szabad, a mely megelégedett. A lehetetlen után áhitózók nem lehetnek szabadok, nem lehetnek megelégedettek.

Szerencsétlen nép az, szerencsétlen község, melynek rossz vezetői vannak. Mert bizony a nép legtöbbször vezetői után indul. Ha azok csabos szemekkel az örvénybe viszik, oda is követik őt, mert szemük vak, és lelkük telve van méltatlansággal. Pedig mily könnyű megmontani egy népet! És mily fáradtságos azt a népet a jó utra visszaterelni!

Tereljétek vissza a jó utra ti, a kik erre hivatva vagytok! Tanítsátok a népet szorgalomra, takarékososságra, Isten félelemre és Istenben való megnyugvásra.

Szoktassátok a népet arra, hogy mivelje a földjét helyesen, takarékoskodjék, éljen józanul és el ne mulassa a haza iránti kötelezettségeit . . .

A varazdsi ágitátorok.

T. olvasóink előtt nagyon ismeretesek azok a Drávántulról jövő törekvések, melyeknek czéljuk, a muraközi népet az ő ismert régi hazafias gondolkodásukból kiforgatni s őket a nagy horvát eszmék részeseivé és harcosaivá tenni. Ámbar évtizedek óta czéljukul tüzték ki a reménybeli Dél-szlávia ágensei, hogy Muraköz horvát ajku népét czéljaiknak megnyerjék, de oly vehemens támadást még sem intéztek a muraközi nép hazafias érzülete ellen, mint azt a jelen időben teszik.

Szerencse, hogy a muraközi nép sokkal inkább szereti az ő szűkebb kis hazáját és a magyar haza iránti szeretet mélyebben vésődött lelkületébe, mint sem hogy hitelt adjon az ágitátorok bűvös hangú (?) s mézes hivatató szavainak. Mégis a védekezésnek mindent megengedett eszközt elő kell vennünk, hogy a muraközi nép az ő ismert hazafias érzületében még csak meg se ingatassék.

A Varazsdon nem rég keletkezett horvát ellenzéki lap vette fel programjába, hogy a muraközi népet hazafias érzületétől eltántorítja s a délszláv hóbortok követőivé teszi. Muraközben is akadt egy két hazaáruló, kik segítségére vannak ama drávántuli lap aljas czéljainak. S azért ama lap minden számába küldenek anyagot, hogy a szerkesztő Muraközről beszélhessen.

Lapunk magyar részében csak ritkában emlékezünk meg a Varazsdról intézet támogatásokról, de lapunknak, a népnek szánt horvát részében nem maradunk adósok, s

T Á R C Z A .

Hazaszeretet.

Irta: Max Nordau.

I. szalonja nem nagy, de nagyon barátságos. Kellemes és izléscsen bebutorozott terem, a melyet a fehér cserépből épült kandalló melegít. A csinos függő lámpa csak mérsékeltet világot. A mi a bizalmas beszélgetésekre sokkal jobb, mint az élénk világítás.

Körülbelül tizen ültünk ez asztal körül, mi közben a thea előttünk gözölgött és kellemes illattal töltötte meg a termet. A társaság többségét nők képezték és daczára annak, hogy még alig mulott el néhány elite bál, még sem beszéltek a farsangról. Majdnem hihetetlen, hogy egy társaság, mint mi, farsang idején olyan elvont témával foglalkozzék, mint a kérdés, vajjon melyik érzellem erősebb: a szerelem vagy hazaszeretet-e?

Még ma is csodálkozom rajta, hogy ez képezte beszélgetésünk tárgyát, de tény, hogy a nélkül, hogy észrevettük, egyszerre élénk megbeszéltek e dolgot.

A vélemények különfélék voltak. Az egyik

rész a szerelemnek a másik a hazaszeretnek tulajdonított nagy hatalmat.

— Ó, én meg vagyok róla győződve, hogy a szerelem erősebb érzellem, mint a hazaszeretet, sőt, állítom hogy nincs érzellem, mely erősebb volna mint a szerelem, — mondá a fiatal szőke asszony, ki csak tizennégy nap óta volt férjnél. Mennyivel több ember követett el nagy tetteket a szerelem, mint a hazaszeretet befolyása alatt?

Beszéde közben szerelmes pillantást vetett a mellette üllő férjére, mintha ezzel magyarázatot akarna adni beszédjéhez.

Az irigylésre méltó fiatal férj azonban nem adott teljesen igazat feleségének, hanem azon véleményének adott kifejezést, hogy a szerelem az ifjakra, a hazaszeretet pedig az öregekre gyakorol nagyobb hatást.

— A mi engem illet — mondotta az orvos, a ki még a thea estélyeken sem tudott másképp beszélni mint a kathedran, azt hiszem, hogy e dolgban irányadóak a különféle népek és nemzetek sajátjai. — A hideg észeknek lakója talán — inkább beval a hazaszeretet — elvont eszméiért, míg a délhevesvérű — embere inkább a — szerelem érzelmének hódol. — Gondoljunk csak az indiánusra, ki szerelemből a kormányzó leánya iránt árulta el a kínai fa kérgének gyógyító erejét, a mi által a láz betegsége sokkal csekélyebb mértékben dühöngött a spanyolok között. Pedig,

ha az indiánus nem árulja el e titkot, talán nem lehetett volna Amerikát elfoglalni. Hazájának sorsa függött ettől, de ő hevesvéri déli ember volt. A svéd vagy angol talán többet áldoz fel a hazának, de a spanyolról vagy olaszról nem merem ezt állítani.

A társaság legfeltűnőbb tagja G.-né volt. Körülbelül negyven éves lehetett, de azért az öregség legcsekélyebb jele sem látszott rajta. Finom arcvonásai voltak, haja pedig fekete volt. Mindezekből és lényes szeméből látni lehetett, hogy G.-né a dél szülőtte. Különböző ezt elárulta idegenszerű kiejtése is.

G.-né mindaddig figyelmesen hallgatta az orvos szavait. De az orvos utolsó megjegyzésére csendesen mosolygott és belevegyült a beszélgetésbe.

— A mit ön itten Spanyolországról és Olaszországról beszél, nem fogadhatom el. Engedelmelemvel egy epizódot fogok elbeszélteni életemből, a mely bizonyítja, hogy bizonyos körülmények között az olaszra is nagyobb hatást gyakorolhat a hazaszeretet, mint a szerelem.

Mindnyájan figyelmesen tekintettünk a szép asszonyra és érdeklődéssel vártuk elbeszélését.

— Önök tudják, hogy Milanóban születtem és csak tíz év előtt hagytam el hazámat, midőn férjemet hivatása ideszólitotta. Tizennyolcz éves voltam, mikor legyőzték az osztrákok a felkelést

minden alkalommal lerántjuk támadóink arcáról a fátyolt s a népet felvilágosítjuk a horvát tulzók lörekvései és azok következményei felől. A varazsdi horvát ellenzéki lap nagyhangú hazugságai a mérsékeltbb varazsdi horvátokra is kezdetben oly befolyást gyakoroltak, hogy a Varazdra bevásárlás céljából átrándult magyarul beszélő csáktornyaiakat inzultálták is. Újabb időben a helyzet némileg javulni kezd, mert a józanabb elem megdőbent a közönség magyarelles magaviseletének a következményeitől. Előbb — több oda fog kialakulni az ügy, hogy a jótan elem nem fogja tűrni a »Náse Pravice»-nek romboló működését s tiltakozó szavát fel fogja emelni a varazsdi agitátorok ellen.

Máris megkezdődött a harc a »Náse Pravice»-nek a szerkesztője dr. Magdić ügyvéd ellen, aki képviselőségre vágyódik. A gróf Bombelles lemondása folytán megüresedett egyik varazsvidéki mandátum várományosa Magdić ur — a »Hrvatsko Pravo»-ban olvassuk — hogy minő eszközökkel véli, elnyerni a mandátumot.

Hogy t. olvasóink lássák tul a Dráván végbemenő harcot s tájékozva legyenek Magdić urnak és társainak egyénisége felől, a »Hrvatsko Pravo»-ból ideiktatjuk a szükségeseket.

Esetről esetre ismertetni fogjuk a Drávántuli fontosabb mozzanatokat, hogy tájékozva legyen mindenki az ott lefolyó küzdelmek felől.

A zágrábi »Hrvatsko Pravo» »Pamfletisták» munkában czim alatt erős támadást intéz dr. Magdić ellen, a ki éjnek idejen hordoztatta szíjjel a biskupeczi választókerületben röpiratát. Ez a röpirat legalacsonyabb fokból való tele hazugsággal, rágalommal, gyanúsítással, mind n gonoszszal, de semmi jóval a mi a népek hasznára, szerencsésére testi és lelki elhaladására lehetne. »Mért nyomatták Cilliben Magdićnak a röpiratát — mondja a »Hrvatsko Pravo!» — mikor Varazsdon elég nyomda van. Bizonyára azért, mert a varazsdi nyomdák tulajdonosai nem akarták azt, hogy az ő nyomdájukból terjedjen a nép közé a hazugság, a rágalom, csalás, gyanúsítás és erköletlenség. Az ilyenfajta röpiratoknak nincs más céljuk, minthogy fellázítsák a népet, felizgassák a békés falusiakat, a kik később a börtönben gondolkodnak a felől, hogy felültek az ő ugynevezett barátaiknak.

Lombárdiában. Radetzky győzelmes hadseregének élén vonult be Milanoba. »Olaszország kardja» eltrőtt és vérző szívvel láttuk reményeinket eltűnni, a melyeknek megvalósulását oly közelnek hittük. Az ostromállapot megzavarta rendes életünket. Nem mentünk már a Scala-színházba, a melyben a töltött fegyverrel őt álló osztrák katonák ötlöttek szemünkbe. Nem sétáltunk a korzón, a hol az osztrák tiszték tekintetei szegyenpirt hoztak arcunkra. Minden család megmaradt a maga körében, mindenki visszavonult a szoba négy fala közé, és őn nem is képzeli, mennyi unalmat és melankoliát okoz ez nekünk olaszoknak.

Ezen borzasztó időben ismerkedtem meg G. Alberttel, a ki később férjem lett. G. bátyámmal együtt tanult és jó barátok voltak. Albert szép fiatal ember volt, ki kellemesen tudott elcsévegni, s így látogatásainak anél jobban örültem ez unalmam időben. Eleinte csak bátyámmal jött és ugyancsak vele távozott is.

Később egyedül is meglátogatott, de csakhamar eltávozott, ha bátyám nem volt otthon. Látogatásai azután mindinkább gyakoribb lettek s mivel szüleimnek sem volt kifogásuk ellene, azért néha órákig beszélgettem vele.

Folyt. követk.

Magdić ur! — kiált fel a »Hrvatsko Pravo» — igazuk van az ön barátainak, a mikor abban a röpiratban azt mondják, hogy »csak becület — és jellemnélküli emberek rágalmaznak más embereknek a háta mögött; s így működnek a megfizettek, a kik képesek Judáspénzért eladni a nemzetet, ha akarjátok még az ördögnek is.» — Az éjjelt választották — mondja az említett lap, hogy hazugságaikat és rágalmaikat a nép közé hordják. Ha nappal jöttek volna, a tisztességes falusiak meglátták volna őket s arcukat, némelyiket meg is ismerték volna, de ezt a rágalmozok nem akarják, mert tudják, hogy az ő becstelen tettükért felelni tartoznának a bíróságnak és a nemzetnek. Magdić ur! Az ön jó barátai nagy bizalmukban, hogy őnt felmagasztalják a fizetett magyar barátokról beszélvén, azokat a sebeket szakították fel, a melyek önnek artanak.

Az Istenért miért nem figyelmeztette őket, hogy legalább a magyarok részéről való megfizeteltségről hallgassanak, mert mindenki tudja és sehogyan sem fog a feledésbe menni, hogy épen őn az, aki a magyarbarát főispán ajánlatára fogadta el a magyarban bán kezéből a varazsdi ügyvédséget. Számítatlan tény bizonyítja, hogy őn a főispán ajánlatán kopogtatott és vele együtt utazott Zágrábba a bánhoz, és így magyarbarát ajánlattal fogadta el a bán kezéből ügyvédi kinevezetést.

Ajánljuk azért mondja az említett zágrábi ellenzéki lap Magdićnak s barátainak a röpiratából Varazsvidéke t. választópolgárainak a következő mondatokat:

Ne higgyetek ezeknek a becületnélkülieknek és árulóknak, hanem kergessétek ki a ti becületes házaikból, a mikor félrevezetni jönnek benneteket.

*

Legyen elég ennyi a »Hrvatsko Pravo»-nak cikkéből, tanubizonyosságát annak, hogy az az ellenség, a ki saját otthonában reprodukált czimekkel illetnek, semmi más mint egy fizetett és saját hasznát hajhász népbolondító, ki ma így holnap amugy, a mint az ő érdekei kívánják, ir, s vélekedik, — s kinek murakózi — barátjai és elvtársai épen olyan elbirálás alá esnek, mint maga Magdić ur.

KÜLÖNFÉLÉK.

Pályázat Zalavármegye törvényhatóságánál évi 2000 korona fizetéssel és 420 kor lakbérrel javadalmazott s főispáni kinevezéssel betöltendő árvaszéki iktató állásra pályázattal hirdetik. Pályázók kérvényeiket az 1883. évi I. t. cz. 19 §. ában elő irt minősítéssel — igazoló okmányokkal felszerelve Hertelendy Ferenc főispán ur Ö Meltóságához czimezve f. évi aug. hó 28-ig nyújthatják be Zalavármegye alispáni hivatalánál.

Talált ékszer. Balics András drávavásárhelyi lakos f. év július havában Drávavásárhelyen levő saját háza előtt 1 drb. női aranykarpereczet talált. A tulajdonos tulajdonjogának igazolása mellett átveheti a csáktornyai főszolgabírósnál.

Anyakönyvi kinevezés. A m. kir. belügyminiszter Szabady Bálint orehoviczai körjegyzőt az ujonnan felállított orehoviczai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé nevezte ki

Halálozás. Hauer Antal soproni nagykereskedő f. hó 1-én 56 éves korában szív-szélhűdés következtében Sopronban elhunyt. Az elhunytban néhai Sárosy László volt csáktornyai ügyvéd özvegye második férjét gyászolja.

Elveszett a Zrínyi szállótól Varazsdi terjedő kocsiuton egy zöld színű V. S. betűvel ellátott bőr pénztárca. A becstületes megtaláló illő jutalmat kap, ha azt e lap kiadóhivatalában átadja.

Halálos szerencsétlenség. A nép egyik legkedvesebb mulatsága a forgó hinta (ringlspil.) S meg is jelenik ez mindig, valahányszor vásár vagy bucsu van. Otromba egy mulatság. A rajta ülő elszédül, megbódul s a következő alkalommal ismét felül rája, hogy még jobban elszédüljön. A csáktornyai porczinkulai (aug. 3) vásárra is megjött a ringlspiel, még pedig helybeli tulajdonossal, csak az a baj, hogy szomorúság is vegyült a mulatság közbe. Ugyanis f. hó 2-án Szuper Iván varazsdi lakos, valószínűleg részeg állapotban, a körhintáról leesett, — vagy leu rolt, — miközben a közelben ácsorgó Döring Emil csáktornyai lakatosnak Novák Konrád nevű 7 éves nevelt fiára esett, ki is a súlyos ütéstől agyrázkodást és koponya törést szenvedett, minek következtében a szegény gyermek f. hó 3-án éjjel 11 órakor meghalt. A vizsgálat van hivatalva kideríteni, hogy véletlen szerencsétlenségnek avagy vétkes gondatlanságnak, illetőleg részegségből eredő bravouroskodásnak esett-e áldozatul a szegény gyermek.

Köszönet. A csáktornyai szegény alap javára N. N. I. K. volt szives a községi pénztárhoz beküldeni; mit is a nagyközség előjárósága ez uton köszöni meg az ismeretlen adakozónak.

Meghívó. A perlaki önkéntes tűzoltóegylet I. évi augusztus hó 7-én az ottoki csárdában saját pénztára javára nyári táncvigalmat rendez. Beléptidj személyenkint 1 kor. Egyenruhában megjelenő tűzoltók saját személyük után belépti díjat nem fizetnek. Kezdeté delután 4 órakor.

Első misék. Percics Lukács hodosáni születésű zágrábi egyházmegyei fiatal lelkész első misejét július hó 24-én tartotta Hodosánban. A manuduktor Peczek Péter tüskeszeitgyöngyi plébános, czimzetes kanonok volt. — Percics Ferenc diakovári egyházmegyei fiatal pap első misejét július hó 31-én tartotta Perlakon. A fiatal pap vezetője ez első misénél Horváth Lajos volt csáktornyai zárdafőnök volt.

A csáktornyai aug. 3-iki vásárra felhajtottak 1414 drb. szarvasmarhát és 1342 drb. lovat s csikót. Eladott 568 drb. szarvasmarha és 384 drb. ló és csikó. A jármos ökrök párja: magyar faj 500—800 K. tarka fajta 540—950 kor; tehén párja 240—550 kor; borjú 60—240 kor; ló 450—1800 kor, és csikó 200—1400 korona áráért adták el.

A csáktornyai óvodában a beiratások folyó hó 4-én megkezdődtek. Felkéretnek tehát a szülők, hogy kisgyermkeiket melöbb irassák be.

Községi képviselőtestületi közgyűlés. Csáktornya nagyközség képviselőtestülete jul. hó 28-án rendkívüli közgyűlést tartott Nuszy Mátyás községi bíró elnöklésével. A tárgysorozat megkezdése előtt Probst Ferenc grófi pénztárost, ki a községi képviselőtestületnek és egyuttal a községi számvizsgáló bizottságnak is tagja volt parentálta el a közgyűlés s tekintve az elhunytak a köz-

ügyek iránt mindenkor tanusított és elismert ügybuzgóságát, emlékeit jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta. A közgyűlés: I. A Ternava szabályozására vonatkozó terveket a vármegyei alispáni hivatalhoz felterjeszteni határozta. II. A bor és hús fogyasztási adónak az 1905/907. évekre leendő biztosítása céljából a m. kir. pénzügyi biztosság által f. hó 11 napjára kitűzött tárgyalásra a községbíró, községi jegyző, Benedikt Ede és Horváth Pál községi előjárókat küldötte ki. III. A Persztecze féle építkezés ügyében hozott főszolgabírói határozat ellen föllebezett. IV. Festetics Jenő gróf képviselőtében Toth István uradalmai tisztartó által kért olyanemű nyilatkozatra, mely szerint »Csáktornya község elismeri, hogy a Zrinyi emlékoszlop elhelyezésére szolgáló terület nem Csáktornya nagyközség tulajdonát képezi és hogy azt egyéb czélokra a község felhasználni nem fogja, a képviselőtestület a tulajdonjogra nem nyilatkozik, a kérelem második részét illetőleg ki jelenti, hogy azon területet egyéb czéla felhasználni nem fogja már csak azért sem, mert az emlékoszlop leleplezési ünnepén a község ugys arra kötelezte magát, hogy az emlékoszlopot örök időn át fenntartja és gondozza. V. Zrinyi Károly állami tanítóképző intézeti tanárnak a jövő 1905-iki költségvetés terhére 500 K segélyösszeget engedélyez a »Csáktornya multja és jelene« című munkája költségeinek részben a fedezésére. VI. Jurisa János esztergályosnak a község kötelekébe való felvétel nélkül 2 évi időtartamra települési engedélyt ad. VII. A községi előjáróság által bemutatott »községi rendőrség szerveztről« és »A vásártartásról« alkotott szabályrendeletet elfogadta, 15 napon át közszemlére helyeztetli s ennek letele után jóváhagyás céljából Zalavármegye törvényhatóságához felterjeszteni határozta. VIII. A községi előjáróság által a községi közutak építéséről, kezeléséről és fenntartásáról készített 1905 évi költségvetést elfogadta s azt 15 napon át közszemlére helyeztetli. IX. A csáktornyai önk. tüzoltó egyletnek kérelmére az egyet eddigi 240 kor. évi segélyösszegét kivételképen a jövő 1905-iki évr 480 koronában állapítja meg Ezeken kívül egyes személyeket érdeklő kisebb ügyekben hozott határozatot a képviselőtestület.

Athelyezések. A vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter Zsebők János hódmezővásárhelyi áll. polg. iskolai tanítót a csáktornyai áll. polg. fiu iskolához, báró Jeszenák Anna csáktornyai polg. leányiskolai tanítónőt az abonyi áll. polg. leányiskolához, és Asbóth Alma nagykarolyi áll. polg. leányiskolai tanítónőt a csáktornyai polg. leányiskolához helyezte át.

A tűzrendőri szabályok pontos betartása föltétlenül szükséges a mostani roppant száraz időjárás mellett, mert ezáltal akadályozhatók meg a gyakori tüzesetek. Zalavármegye alispánja most ismétlenül felhívja a lakosságot saját jól felfogott érdekében, hogy a tűzrendőri szabályokat tartsa be, különösen pedig, hogy a gyufát lakásán oly helyen tartsa, hogy a gyermekek hozzá ne juthassanak, azt mindenki úgy kezelje, hogy az elszóródásnak eleje vésessék s különös gond fordítottassék arra, hogy a gyufa égve el ne dobassék.

Tűzveszedelem Drávaszentmihályon. F. hó 4-én, csütörtökön délután 2 óra tájban Drávaszentmihály község kisharangja rémületbe hozta a falu népét, tüzet jelzett. Özv. Polyák Magda udvarában a tragya domb eddig kinem derített okból kigyulladt. A vé-

letlennek köszönhető, hogy a házbeliék rögtön észrevették a keletkezésben volt veszedelmet s az összefutott szomszédokkal együtt sikerült eloltani a tüzet; mert bizony nagy baj lehetett volna belőle, mivel a trágayadomb mellett közvetlenül egy szalmával fedett szerlésől van, és ha az meggyulladt volna, a trágayadomb tüzétől bajos lett volna a nagy szárazság és vízhiány miatt a nagyobb veszedelmet megakadályozni.

— **Asszonyok nyári foglalkozása.** Minden háziasszony egyik legfontosabb feladatának tekintik, évente legalább is egyszer fehérnemű-szekerényét alaposan kiüríteni, és minden egyes darabot, — ha az nem is lett használva, — keresztülmosni. Sok vidéken szokásos a már mosott fehérneműt egy napig a fűre teríteni, a hol a napugarak azt, szorgalmas öntözés közben fehéritik. Nálunk ez a módszer kevésbé szokásos, attól el is tekintethetünk, ha a fehérneműt jó mosószerekkel kezeljük, pl. a Schicht-féle Asszonydicséret mosókövinnel beáztatjuk, aztan Schicht-féle szinszappannal (Szarvas- vagy Kulcs-jeggyel) beszappanozva jól kimossuk és alaposan kiöblítjük. Ajánlatos még a fehérneműt mosás után Schicht-féle fehéritő szappannal (védjegye »Hattyu a csillagban«) kifőzni. A siker minden háziasszonyra néve ki-elégítő lesz. A »Schicht« név kezkesedik minden e név alatt előforduló mosószerek helyes alkalmazása mellett a tisztaság és kártalanságért, valamint a teljes sikerért.

— **Peldás kedvezményt** léptetett életbe hazánk egyik leghosszabb s legkedveltebb fürdője: Herkulesfürdő. Az igazgatóságú mindazokat, kik szerény jövedelemmel bírnak, augusztus 26-tól kezdve 50% árkedvezményben reszesíti egy a lakás, mint a páratlan gyógyhatású kéndús és kősós meleg fürdő óráinál. Ismeretes, hogy e világhírű fürdők csallhatatlan sikerrel használtatnak ischias, idült csusz, köszvény, bőr és csontbetegségek, aranyér, altesti bántalmak, vesebajok, vérszegénység stb. ellen. Dicséretes cselekedet az igazgatóság részéről, hogy az említett kedvezmény általa módot nyújt az intelligens közeposztálynak is, hogy a Herkulesfürdő gyógyító és üdítő hatásában részesülhessen.

— **Vakmerő rablótámadás** Hingyesz József babszakai (Szerémmegye) jómódú polgár f. hó 1-én az éjjeli gyorsvonattal Csáktornyára jött, mely az aug. 3-ki országos vásáron vasvasmarhát vásároljon A vasúállomástól nem a gyaloguton, hanem az országúton igyekezett a városba, mivel állítása szerint nem volt még Csáktornyán soha, s így nem ismerte a városba vezető utat, hanem hogy el ne tévedjen, az előtte haladó 5 ember után ment lassan. Amint azonban a vasut melletti hidon keresztül haladt, — a hid és a Hackl-féle szálloda között, — az előtte menők egyike hirtelen visszatordult, zsebéből revolvert véve elő, mellének szegezte s a pénzt követelte, erre aztán mielőtt szóhoz juthatott volna, a többi 4 is nekiésett, földre teperték s a zsebéből erőszakkal kivették az 1300 koronát tartalmazó tárczáját, s azzal gyorsan tovább állottak. Mire magához tért a meglepetésből, már híre sem volt az embereknek. Most a csendőrség kutatja a tetteseket, de nagyon megnehezíti a nyomozást az, hogy a vakmerő támadókról a kárvallott semmiféle ismertetőjelet sem tud mondani, különben is ezen időben már nagyon sok idegen időzőtt s tolytonosan érkezett Csáktornyára, részint a porczinkulai bucsura, részint a 3-iki orsz. vásárra.

— **Kérelem** azon községek lakosaihoz, mely községeken állami közut vonul át. Zalavármegye m. kir. államépítészeti hivatala felkéri az állami közutakkal szomszédos birtokosokat, hogy az állami közutak elhatárolása céljából levert czövekeket még azon esetben is érintetlenül hagyják, ha nézetük szerint az elhatárolás rájuk nézve sérelmes. A jelenleg foganatosított elhatárolás ugyanis csak ideiglenes és arra szol-

gál, hogy a törzskönyvekhez tartozó térké elállítható legyen, és az érdekelt és magukat birtokukban sértetlennek érzett feleknek alkalom lesz érdekeiket a törzskönyvek és az azokhoz tartozó térképek hitelesítése alkalmával megvédelmezhetni. A hatóság hitelesítés előtt ugyanis a mérnöki munkák egyik példánya minden községben közszemlére lesz kitéve, a hitelesítési határidő a feleknek kihirdetve s ekkor mindenkinek bőséges alkalma leendő az esetleges jogsérelmekkel szemben orvoslatoat keresni. A most levert határkarók sértetlenül való megtartása már csak azért is okvetlenül szükséges, hogy a felek a közszemlére kitért térképekbe felvett határvonalakat ismerjék s így megítélhessék azt, vajlon ezen térképeken nincsenek-e az ő érdekeiket sértő határvonalak feltüntetve.

— **Daruvár** (Szlavonia) kitünő hatású női fürdőt mint azt egy hozzánk érkezett jelentés mutatja, július 31-ig 11818 vendég látogatta.

I R O D A L O M.

— **Malthus.** A gyáripar mai terjedésének napjaiban szemünk akaratlanul és minduntalan odafordul azok felé, a kik a pauperizmussal foglalkoztak. A legnagyobb gazdaság alján mindig ottvan a tömegnyomor és Nagy-Britannia a XIX. század elején, hatalmának telőpontján olyat láthat, a melyhez hasonlót a régi Róma óta nem látott a világ. Az összes világrészek adója Londonban folyt össze, a regensherczeg úgy élt, mint egy régi Caesar, az országban pedig sok 100000 család alig bírt megélni máról holnapra. Az angol pauperismus mint társadalmi jelenség a római proletariatus mellett foglal helyet. Nem volt éppen rabszolgaság, de pár ezer ur és milliónyi munkás közt hol van a szabadság és egyenlőség?

Smith Ádám a modern ipar fejlődésének kezdi korszakában, midőn az emberi elme ezen újabb csodájáról a jólét fokozását várták, irta meg azt a nagy művét, mely a munkát és ennek felosztását állítja oda legfőbb gazdasági tényezőül. Ennek a korszaknak, midőnszinte gyógyíthatatlannak látszóttak az új gazdasági fejlődés üttötte sebek, szintén meg volt a maga thaoretikus, Malthus Tanács egy becsületes tudós pap. Ő azt a tételt állította fel, hogy a népesség geometriai arányban nőtt, a gabonatermelés azonban csak számtani arányban, hogy tehát így belátható időben túlnépesedés és ezzel általános inség áll be a természet rendje szerint. A XVIII. század optimista felfogásával, mely a legfőbb gazdasági és politikai előnyt épen a sűrű népességben találja, ellentétben áll ez a pessimista tan, mely jötekonny intézménynek tünteti fel a coelibatust és a szerzetes életet, egészséges érvágásnak a háborút, a társadalmi bajok főorvoslójának a pusztító betegségeket és a kivándorlást. Tanát a század épen nem igazolta s ma nincs más, csupán tanulságos emléke annak a hatásnak, melyet a pauperismus a gondolkozó emberekre gyakorolt.

Malthusról szól a Nagy Képes Világtörnet 200. füzet.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként iskapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés után, havi részletfizetésre is.

Sve pošiljke se tiču zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, Margitai Jozefa urednika Csáktornya,

Izdateljstvo:

knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 8 kor.
Na pol leta . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i f.l računaju.

Službeni glasnik: «Csáktornyai takarékpénztár» «Muraközi takarékpénztár» «Csáktornya Vidéki takarékpénztár» i t. d.

„Rodoljub.“

IV.

Odlučil sam, da se nečem više brinuti sa praznim brbljanjem «Naših Pravica». Nu da nebi mozbit to kakovi nesretnjaki mislili, da se ja plašim od Magdić, Bradek et comp. nesretne garde, evo na njihove nekoje lazi budem ja sa istinom odgovoril. Naravno je, da na samo one, koje sam bil mogel u ruke dobiti.

Sada najprije govorimo sa našim nesretnim «Medjimurskim Hrvatom». Na to, da je u Čakovcu obdržana svečanost prilikom otkrića Zrinyievog spomenika nenaravna bila, nije vredno odgovoriti. U Medjimurju se sigurno nebude našel niti jedan čovek, koj bi mogel reći, da je on prisiljen bil na svečanosti dešnik biti. Nesretni «Medjimurski Hrvat» Zrinyi-a, tobož Hrvatom veli. Koji su čuli i čitali govor našeg ablegata g. Wlassics-a, kad je rekel: «Ntko je uē bil vekši Hrvat od Zrinyija i nigdo nije bil vekši magjar kak Zrinyi!»

Ali to je uē dosta, naš «Medjimurski Hrvat» je nē zadovoljen niti sa govorom g. Lisizjak-a, kojega govora je pak svaki medjimurec tak poslušal, kak da bi mu iz srca bil govoril. Oh, da bi svi bili takovi nesretnjaki, kak je «Medjimurski Hrvat», naj si on samo premisli, kak bi zgedalov vun Medjimurjel. . . Jeli nije bolje vu miru žveti i ljubiti onaj dom, koj nam kruha daje, i kojega zakoni nas brani u, kak pak bluditi sa nesretnimi ideami, kak to naš nesretni «M. H.» bludi. Gdo čita čine i vitežka dela Zrinyi Miklósa, gdo čita njegove pesme magjarske, on bude se svaki osvedočil, da je Zrinyi magjarskog duha človek bil. Pak je on za isto magjar bil. Im je već i vu grečkoj matici, gde je vu školu hodil za magjara zapisani. Vu matici škole grečkih jezuitah sledeće stoji: «Nicolaus Comes a Zrin, Hungarus» kaj hrvatski dojde: «Grol Zrinyi Mikloš, magjar.»

Kak vidim, «Medjimurski Hrvat» je pisal takaj u više broja «Put k slobodi i sreći». Koj da je dakle taj put k slobodi i sreći? Onaj mozbit, kojega nesretni «Medjimurski Hrvat» glasi? . . . On nas punta proti našim notariušom, proti navučiteljam, proti opim svećenikom, koji nemisliju tak kak on, proti činovnikom; nazadnje punta nas proti našoj domovini. Rečite mi: to je put k slobodi? Nk k slobodi, već anarchii, k revoluciji je to put. Zabadav molj dakle naš «Medjimurski Hrvat» u litanih svihsvetov: «Od srditosti, mržnje i svake zle volje oslobodi naš gospone!» Jaznam, da se nebude našel medjimurec, koj bi toga nesretnjaka sledil. .

Ali nazadnje je ipak izrazil naš «Medjimurski Hrvat», kaj bi on rad. Ne menje kak ablegat bi rad bil. Pak jer bi on ablegat rad

bil, taki bi rad stvoril jednu novu stranju. Kaj njemu «ba'párt», «jobbárt» ili «néppárt» to su svi jednaki niti jeden je nē nam priatelj poleg «Medjimurskoga hrvata» On bi vam rad jednu novu stranju napravil a ta stranja bi bila sigurno «Medjimurskog hrvata stranka.» Toj stranki bil bi prezeš «Medjimurski Hrvat» tajnik bi njoj bil «Medjimurski Hrvat», tojest jer «Medjimurje samo jednoga ablegata zbira, on bi bil sam jedna stranka. No to bi vam bil zaisto jedan «redki vtič», «rara avis», kojemu perje nigdar nebi zraslo, kaj bi leteti mogel. Poleg njega bi to bil put k sreći i put k slobodi medjimurcah!

Nazadnje pak se brani «Medjimurski Hrvat» da on i Magdićev regiment nisu puntari. Kak da nisu puntari, kada nas proti našoj domovini puntaju! Puntaju nas proti magjarskom zakonu, proti našim glavaram i proti svemu, kaj je magjarsko Akoprem njim mi sami velimo, da smo mi slobodni, da mi nečutimo to, kaj bi nas gdo vu robstvo držal, jer mi iz drage volje činimo sve za našu domovinu. Pak jeli to nije puntanje, kada nas pozivlje «Medjimurski Hrvat»: «Sreća i sloboda više vrēdi, nego li krv, nego li sam živo! Tko da je dakle neljubi, nepoželi? A nesreća i robstvo? Tko to ne mrzi, tko se toga neboji?» No, mi nismo u robstvu. Mi smo verni sini ove domovine, mi se nečutimo sužniji. Pak ako treba, za ovu domovinu budemo krv prolejali svi, ali za onu bludnost na koju nas «Medjimurski Hrvat» zove, nebudemo činili niti jedan koračaj. Pak gledite samo dragi medjimurci, kak vam savršli svoje reči taj «Medjimurski Hrvat»:

« . . . držimo, da će se kruna sv. Stjepana onda svičtli najblisstavijim sjajem, kad će u svoj «Hungariji» zavladati potpuna pravičnost i istinoljublje.»

Oh ti nesretni farizeuš! Puntaj nas proti našem činovnikom, proti zakonu, pak ipak govoriš o svetlosti kruna Magjarske! Im sam proti sebi govoriš! Jer kaj bi to značilo, da bi narod ili rečemo narodnosti neverne postale proti domovini? To bi bil sjaj sv. kruna Magjarske? Tak bi mogla postati onda velika «Hungaria»? Dakle ti nas za takve bedake misliš, da ti mi to verujemo? Oh ti nesretni katek Sakespara (Š-kspira)! Sada te već poznamo, ti nisi pogibeljen čovek . . . Ti si katelec, kojega se bojati nemoramo.

(Drugiput dalje.)

Čitē Ivē.

Medjimurcom!

List iz Zagorja

Dragi Medjimurci! Čital sam višekrat vu «Naših Pravica», gde vas nesretni Magdić i njegovi drugi puntaju proti domovini Magjarskoj. Ja sam Hrvat, ali ljubim magjare, kakti

svoju braću, znam, da Hrvatska samo sa Magjarskom skup more biti srećna i blažena. Pak zato je i nam jako težko, koji smo sigurno vu vekšim broju, kak Magdićevi, da tu jeden čovek neprihiku dela. Pa ravno takov čovek, kojemu bi mučati treba. — Da budete vidli, kakov je to čovek, evo vam ja napišem kaj je govoril od njega «Hrvatsko Pravo» zagrebački list juliuša 14-ga. Taj list sledeće piše: «Pamfletisti na poslu. Nepodpisani pamfletisti iz Varaždina dali su prošlog tjedna štampati u Celju, u Stajerskoj, nekakov tobož proglas za seljake biskupečkog kotara. Taj proglas pamflet je najnižeše vrsti, pun lažih, klevetah, sumnjičenjah, svega zla, a nikaj dobra, kajbi moglo narodu hasniti, odprti mu pute k slobodi; sreći i telovnom, te duševnom napredku.»

«Po noći su raznesli prijatelji dr. Magdića taj pamflet (spis) to mezimče njihovih pokvarenih duša, po biskupečkom kotaru, osobito pako napunili su sa njim ona sela, gde se narod nemore zagrijati za dr. Magdića. Oni su po noći svoj pamflet (spis) razširili med narod (tak delaju i vu Medjimurju ljudi Magdićevi) jer znadu, da «svetlost ljubi svetla dela a delu tamnom, da je tamnost mila.»

Zakaj su Magdić ili njegovi nepodpisani prijatelji i izborniki dali u Celju štampati svoj pamflet? Kaj grad Varaždin nema tiskarnah? Ima ih i sigurno nemaju tuliko posla, da nebi mogle štampati mejušu stvar, ali vlasiniki varaždinskih tiskarah sigurno nečeju, da se iz njihovih tiskarah širi med narod laž, kleveta, vkanjlivost, zavadjanje smutnja i nemoral. Ovakovi pamfleti nemaju drugog cilja, nego pobuniti narod, razdražiti mirni seljački stališ, koj kesneše strpljivo razmišljava vu reštu i žaluje se, kaj je veruval nepodpisanim pamfletistom, tobožnjim svojim prijateljem u vučoj koži. (Tak dela Magdić i med Medjimurci.)

Gospoda pamfletisti! Kad ste tuliki junaki, a još veći poštenjaki, vgladajte se obraz u obraz. Tko ste? Što ste? Kazite svoja imena. Ako je vaše delo pošteno, čemu se skrivate?

Gospodin Magdić, vaši nepodpisani prijatelji i zbirači istinu veliju u svom najnovšem pamfletu, štampano u Celju, da «Za hrbotom kleveteju samo ljudi bez poštenja, bez značaja, tako rade . . . plaćenici, koji su pripravni za Judašov penez prodati naš narod, ako hoćete i vragul!»

Pak noć su si zebrale, da razširiju ogovaranje med narod! Da bi došli po dnevnu, čestiti seljaki bi nje videli, zapamtili bi njihova lica, morebiti bi i kojega prepoznali, a to klevetniki nečeju, jer znaju, da bi za svoje nepoštene čine morali odgovarati pred sudom i pred narodom.

Gospodin Magdić! Vaši dobri prijatelji u prevetlikoj revnosti, da vas uzvisiju, pisaju o magjarskih plaćenicah, ravno su ne-

milosrdno zasekli u grudnu ranu na vašem čelu, te ju na novo zakrvarili. Za Boga, ste je ne mogli opomenuti, da naj tiho bude barem, kaj se tiče plaćenitva s magjarske strane, jer se znade i nikako se zaboravit ne more, da ste ravno vi onaj, koji je sa magjarskim preporucanjem vel. župana Rubida primil iz magjarskih rukah bana Khuena, odvjetništvo u Varaždinu. Neoborive činjenice kažu, da ste ravno vi kucali na velikoga župana vrata s njim ste išli u Zagreb pred vrata bana, i tak magjarskom preporukom primili ste milostivo iz banskih rukah vaše imenovanje za odvjetnika.

Pamfletisti bi hoteli, da i medju ovaj još nepokvareni narod hitiju zlo seme puntanja, da zmesaju njihovu sreću i mir, kaj bi morti u kalnim leži lovili. Zato iz pamfleta Magdičevih nepodpisanih prijatelja i zbiraca preporučamo spametnim seljakom okolice grada Varaždina, da si zapamite predzadnju stavku: «Ne verujte dakle tim nepoštenjakom i prodancem, već ih tjerajte iz svojih poštenih hižah, kad vas dojdeju skušavati i zavadjati.»

*

Evo, to vam piše «Hrvatsko Pravo»

Sada vidite, kak ljubiju i štiju punteru Magdiča doma! Kak se podufaju takovi ljudi nam navuka dali, i u naše posle se mešati, koji za peneze pripravnii su dnes s rusom, zutra s nemcom, a pozutra sa samim vragom držati.

M. Brulek

Iz orsačke hiže.

(Vu prošlim tjednu.)

Juliusa 28-ga je govoril Barta Ödön. Žalostno vidi, da je broj marve jako opal. Tomu zrok nije samo kužni beleg, nego i to, da gazdi za dobre peneze i zadnju si kravicu prodaju. Prosi kormana, da zbog velike suše se naj skrbi, da i mali gazdi k fal krmii dojdeju: Simonyi — Semadam ablegat pak je na to prosil ministra poljodelskih poslov, da naj i odsada oleksa, kaj budu vinove loze gazdi za fal dobili i prosi, naj urberske šume dene za razdeliti mođuće.

Juliusa 29-ga je govoril Bernáth Béla. Prosi ministra naj se trsi, da budu lagve i doge za fal cenu mogli dobiti gazdi. Zatem pak je govoril:

Tallián Béla minister poljodelskih poslov. Najprije se je spomenul velike suše. Veli, da hvala Bogu, zrnja plod je dosta dober bil vu celim orsagu. Zbog toga, kaj se toga tiče od glada nije moći govoriti. Ne recem-veli minister — da vu nekoliko okolica ili krumpér, ili kuruze nezrelost more zročiti nevolju, ali to je samo na nekojih mestah, vu celim orsagu se zbog toga ne moći od nevolje bojati. Vnogo znamenitešom držim to pitanje, kaj se krme tiče. Veli minister, da je dopustil, da se tak vu občinskih, kak vu orsačkih šumah, marve paseju, pa da se i vu nekojih mestah slobodno listj bere Dogovoril sam se sa g. ministrom trgovačkih poslov, da voženje slame sēna i plevah bude se faleše plaćala i obećal mi je, da i druge fele krme, kak poseje, kuruzi i sve dodatki krme, koji su za marvu potrebni, budu se faleše vozili na željeznici.

Zvun toga sam potrebnii videl, da gazde opominam na šparanje, dopustil sam, jer je malo slame, da se slobodno vu svih šumah listje i nastelj bere. Vu tem svem, kaj sam činil, sam najprvič siromaške gazde

držal pred očim. Prama ovim je više pomoći treba, ali to neizključivo to, da i veksi gazdi vu pomoći dēlniki nebi bili.

Zatem je govoril o sēmenu. Naši gazdi se nestaraju dosta sa zbiranjem semena, niti da bi ovo po vremenu premenili, pofriskili. Potrebno drži na dalje, da se gospodarstvene mašine razširiju med gazdi, zato mašine. da korman izprobatii i to sa gazdi saobči. Pozivlje gazde, da plodiju vu većkoj meri mela. Govori još od grinte. Veli, da grinta se nam i trgovini deteljčnog semena grozi. Treba je bez grinte deteljčno seme sejati. I on takaj da sa velikom žrtvom čistiti deteljčno seme i trsil se bude, da niti po železnici niti po vodi nedođe takvo seme vu orsag, koje je grinte puno.

Kaj se trgovine sada tiče, na svakoj okolici se uaj navčiju, da je sada treba brati i ne stepati — i kak stranjski zahlevaju pakuvati. — Vu naj više mestah je ponovljene goriche savršeno; kam je još treba loze vinske, to je Pozsonyska Sopronska i vu jednoj delu Zalavármegijla i na nekojih mestah Erdéjla. Svako Folišno delanje vina minister drži, da se naj strogim načinom prepreči.

Potrebnii drži, da se pivnični savezi vu čim više mestah napraviju; to bude samo malim gazdom na hasen, jer veliki gazdi i tak imaju dosta činovnikov, koji okolo vina sve posle zvršiju.

Broj svinjah je jako doli opal i stranjske fajte su jako vun porinule slanske fajte. Ali to je opet veselo, da se je broj kravah lepo povekšal.

Juliusa 30-ga augustusa 1-ga, 2-ga 3-ga 4-ga su takaj o orsačkim razmečku razpravljali vu orsačkim spravišću.

Kaj je novoga?

Otrovna britva.

Iz Debrecina za prestrašiti se glasa javiju. Pri jednim barberu dal se je podbrivati ove dane Klimo Ágošton državne železnice kontrolor. Med podbrivanjem barber bil ga vrezil sa britvom na obrazu. Načinjene male rane nisu mislili, da bi zle posledice imala, nego kak se vidi britva je nečista mogla biti, ar nesrećnomu človeku posle podne na brzoma otekle je lice. Dektori su bili ustanovili, da med podbrivanjem od načinjene rane se krvni otrov bil pojavil. Klimo Ágošton položaj već drugi dan se na pogibelnost bil obrnul. Veliju, da nebude moguće osloboditi toga poštenoga i ljublenoga činovnika

József Ágost pri kralju.

József Ágost nadhercega, poleg znanja, je kralj za budapeštanski I. honvédhusarski regiment za zapovednika bil imenuval. Nadherceg je iz Beča vu Ischl bil odputoval k kralju, da njemu zahvali imenovanje.

Prepovedan sad.

Od naše Eve matere vremena navek je bolši bil prepovedani sad. Siromak, bogataš, gospon i sluga jednako vu skušavanje padne, kada slučajno pred prepovedani sad dojde i malo ljudih se tahovih najde, koji bi skušavanju proti mogli stati. Da cesarski sini nisu takaj drugoformu ljudi, od onoga niže naznačeno smešno pripečenje pripoveda koje iz jednih nemških novinah vzeli jesmo. Nemškoga cesara dva njegovi sini, koji za ovo vreme vu Svajcu se zabavljaju, ove dane vu

Zürichu bili jesu. Dva hercegi pred štacunski obloki postajali jesu. Med tim pred jednoga knjigo trgovca dojdou. Povrnjuse nuter vu štacun gde ovo pitaju: nebi li mogli dobiti takove kujige, koje su iz Nemškoga orsaga prepovedane? Kakpak da su dobili. Na brzoma skup spakuju prepovedan sad i dalje odidu. Nego vu knjigu trgovskom štacunu su spoznali bili nje.

Iz med millunov vu smrti.

Bogatstvo nije blaženstvo. Pěsnika ova istinitost se spunila sada na Dolbeer amerikanskoga millunierusa kćeri. Iz Nevjorka telegrafiraju da Dolbeer millunariusa kćerka somoubojnost načinila je. Mlade puće njezin otec tani je vumerl i pet million dollarov ostavil svojemu jedinomu detetu, koja sama je ostala bez roditeljov, bratov sestrah i rodbine. Od onoga vremena mlada puca je turbojna postala i ove dane je konec većinila svojemu življenju. Iz nevjorske Waldorf Astoria zvane gostione devete kondinacije obloka je doli skočila.

Teleki grofa pogibelstvo.

Budapeštanski Pasteurzavod preko dva tjedna prestimane beteznike imal je. Grof Teleki Domokoš dal se vraćati sa šestimi družinama njegovimi. Grofa i njegovu družinu stekli psi su zgrizli na nagysomkulijskim imanju, Grof Teleki kak se znade vu Szalmárvármegijji vu Nagysomkutu jako ljepo imanje ima. Ovdii je on kaštelj, gde glasoviti Petőfi sa Szendrei Juliannom po svojem venčanju sladke tjeđne vuživali jesu. Vu ovim kaštelju navadna je Grofa Telekija familija ljetovati. Ljetos su takaj sēm došli, i ovdii je nje nesreća dostigla. Kaštelja čuvajući držani psi sa vuki se jesu zgrizli vu šumi i za kratko vreme su za stekli. Psi grof Teleki Domokoša, kak takaj njegovih šest družinah su bili zgrizli. Grof sa svojom družinom skupa gori je došel vu Budapešt, vu Pašteurski zavod. Po dva tjeđnim vraćenju sad je ostavil zavoda. Družina takaj jesu preko pogibelji.

Liptószentmiklóški trafikant.

Pred nekulikimi dnevi vu Liptószentmiklósu hodil je Vlasics Gyula bivši minister i med šetanjem spazi, da su mu cigare zmenkale. Navrne se dakle vu jednu trafikuu, gde trafikant sa zmožnom nemačkom rečjom ponudja svoje cigare. Sada negdo jam pošepće trafikantu, da skim ima posla, na što on svoj govor odmah na magjarski preobrne i pita: Zapovedaju preuzvišeni gospodine, mozbit fine cigarette takaj? Na što Vlasics posmchajuć, ovo odgovori trafikantu: Jako je ljepo od vas da za moju volju tak brzo se jeste navčili magjarski.

Čudnoviti testament.

Čalarnosti broj se opet pomnožil. Pred nekulikimi dnevi prije toga vvoril je sebe vu Frankfurtu jeden Johannis zvani mērnik, koj lepoaga svojega imetka — pokedob zakonitoga odvetka nije imal n-jizvrstnešim načinom testiral je. Evo nekuliko točkah iz njegovoga testamta: Deset jezer korun ostavljam 87. broja redara, nit to neznam gdo je, nego naj se veseli ficko. Petdeset jezer ostavljam pred mojom hižom svako jutro ob šestoj vuri nigdar videl nisam pojavlenomu mleko tržećemu človeku, koj sa plehnaom svojom žveglicom svako jutro zbudil je mene iz najslajšega mogega sna. Moju zlatnu vuru, koju pred par tjeđi prije toga za jezero korun kupil jesem, redarskomu kapitanu ostavljam, iz zahvalnosti zato, da

vu mojem življenju nikaj nisu vkrali od mene, kaj je bez dvojbe njegova zasluga. Ovde na vuličnim vuglo je jedna filarka; vzimi kos-tanje trži, po ljeto pak sada, ime njoj je Mil-lerica. Najmenje stokrat me bita vkanila ta vještina žena, zato za ovo priznanost 2000 korun ostavljam njoj. Još više takovih čud-nih člankah ima vu testamentu, nego najča-larneaša je ta zadnja: Napokon 30 jezer kor-un ostavljam onomu, koj po čitanjem mo-jeгаа testamenta sa naj čistešom dušom ufa reći, da mene drži za norca. Ako pako se takov človek našel nebi, čelu šumu razdelite med siromaške varaške diake, neg se vese-liju jedenkrat dobro i oni takaj. 30 jezer korun budu sigurno dijaki dobili.

Kazansko cirkveno razbojstvo.

Vu prošlih novinah pisali jesmo već od Kazanskoga cirkvenoga razbojstva. Sada kazansko žandarstvo odkrilo je, da iz kaza-nijske Marijine cirkve na samo čudočinečega od Blažen Device kipa, nego Zveličitelja kipa i svetoga Mikloša kipa, kak takaj vekšu vrednost vu sebi zadržavajuća cirkvena du-govanja takaj su spokrali, šparavce pak su razbili i porobili. Tolvaj su svezali bili noč-noga stražara i vu cirkveno pivnicu zaprli. Vu vnoqi mestah pokvarili su cirkvenu ljepu malariju i odprli su tako zvane cesarska vrata. Vu Kazanu i vu Moskvi svete meše držiju, da se kip najde. Pokradjeni kipi i cirkvena dugovanja vrednostvčini dese; milliun rubelov. Sada pako iz Petervárad telegrafiraju: da ka-zansko redarstvo sve povsud iskanoga tol-vaja je već prijeło. Na kipa bivseg dragoga kamenja su takaj nekuliko bili našli. Tolvaj je bil jeden na zločestim glasu živučí ka-zanski meštarski človek.

Kad slepec pilule najde.

Čudnovito pripečenje se dogodilo ove dane sa László Bela glasbenim profesorom vu Budapešti. László koj je slepi, ove dane vu jutro na putu je jednu povsema vu redu apatikarsku škatulu bil našel. Nije doduše za verovati, nego ipak je našel. Odpre ška-tulu, nuler segne i jednu pilulu vzeme van iz nje. Iz prvine hotel je vkraj hititi škatulu s pilulami skupa, pilula medjutim ga tak dugo bila skušavala, dok samo jedenkrat nekak vu svoje usta dène i pogutne. Okolo Ferenc-József zvanoga mosta, kad je već pi-lula vu njem započela deluvatí, hitro mu zlo postane i omedilje. Lečnici su ga vu špital bili odnesli, gde njegovoga želudca oprali jesu. Do sad još nije bilo moguće us-tanoviti, da kaj je moglo biti vu škatuli. László Béle položaj nije pogibeljen za neku-liko dnevov ostavlil bude špitala.

Založene kraljevske korune.

Srednjega vieka vitežkim kraljom često su bili iz falili pénezi. Vu takvem položaju verni njihovi podložniki su njim pomogli bití, ali napokon i tomu je jedenkrat konec bil na-činjen, kaj su bili čineći, njihove drage kinče i ostala druga gibuča dugovanja založili su za male penenze. Zigmund nemški kralj med-jutim sa jednim korakom je dalje prestupil. On je 1431. ljeta aprila dvadeset devetoga dneva svoju korunu, kraljevske njegove ob-lastne znamenje dal vu zalog jednomu bo-gatomu patričiušu, Ortlieb Ulriku. Založena bita je i njegova sreberna posuda, dragi kinči, da pačn i njegovi ručni zlati prstani takaj. Njegova példa medjutim nije stala sama. Njegovomu kolegi III. Eduard angleskomu kralju su takaj često bili iz menkali nezi. 1339. ljeta on takaj prikazal je svoju leš-čecu korunu trierskomu nadbiskupu, da pače

red je došel na tuvarušice njegove njenu korunu takaj i veliko vrednost vu sebi za-državajući dragi kinči nisu se mogli bili mentuvati ove žalostne svoje sudbine. Samo poslje osem ljet za tim poslužila je sreća engleskomu kralju, da oblastna svoja zna-menja iz nova nogočuen bil je izrešiti, vu ime interesa pako jedno malo grofovsko imanje je dal.

Hižni tolvaj.

Poimenu Špitzer Gerzson i njegovoga druga budapeštanske od mudre farbe fabrike vu skladištu su zlorabno krali robu njihoví činovniki, Hirschl Sámuel i Kell Jenő, koju na selske trgovce ime su pošilali, nego pe-neze su zasebe zadržali. Neverne činovnike su sad zadržali i fiskalialtu predali. Redar-stvo na fabrikantov javljenje sad drži proti njim iztragu, da zezna komu su lifelirali pod rukom i koji su bili Kell i Hirschlu njihovi grešni pajdaši.

Dve sto milliunska herbija.

Mis Ástor Paula jedna na svetu od naj-bogateših gospodičinah, akoprem tristolín snobokov je već izkošarila, na zadnje se ipak odlučila, da zamučí išla bude. Iz Londona javiju, da glasovitoga bogataša k-čerka jed-noga Spender-Clay H. zvanoga kapitana ze-brala si je za svoega tuvaruša. Nikaj drugo neznaju od srećnoga mladoženje, nego to, da od svagdanšnega svojega stališa nije na višeše stupil. Nego za sigurno, da su mu vnoqi jalni, jer zaruča ni menje, nego dve-stotin milliun herbije ima, koja za stanovito ljepu šumu znamenuje i ako još k tomu vu obzir vzemeno, daje zaručnica ljepa takaj, moremo si misliti, da izbranoga mlado-ženje blaženstvo je zevsema savršeno.

Polski težaki proti caru.

Iz Varsóve javiju, da okolo 1500 teža-kov veliku halabuku naredito je proti caru. Jedno veliku črlenu zastavu odmotali jesu, na kojoj je ove reči moći bilo čitati. «Len-gjelska težačka stranka» nato vika nastane. «Dole s-carom! Živjo socializmu!» Vredu su hodili po vuhah. Kad su težaki videli, da se redarstvo približava, tak na hritroma razbežali se jesu, da redari niti jednoga nisu bili mogući odnjih prijeti.

Z A B A V A.

„Samo se ne zagovoriti!“

«Samo se ne zagovoriti, dileca!» - znal je stari Jakob Stanjko često reći, kad se je koj nadrti mladić na peti obračal ili koja jezičljivija, bolje stojeća devojka, nosom zavijala a obodva se tak ponašali i odprto govorili, kak da su oni lahko bez cieloga svieta. I onda njim je — već po stoti krat — pripoviedal dogodjaj, koj je i njega vpo-koril tak, da od onda samo umierenost i skromnost svakomu prodekuje.

Jakob Stanjko i cestar Pavel Kostanj bili su već od nekoliko godinah u neprija-teljstvu. Pavel se je negda, još za mladosti podufal Jakobu u «gaj» hoditi i pri bogatoj mlinarovoj Katici svoju sreću probati, koju je bogati Jakob za sebe snubil. I to je anda bil razlog neprijateljstva, koje je već na to-liko mah preuzelo, da ako su se ta dvojica na ulici sastala, tak su se javno, pred svimi ljudmi znali opsovati a dva ili tri krat su si već i u lasih ležali.

Na jednom proštenju, kad je već «stari medjimurec» krcmenskí gostom krv stopil, pograbili su se opet ovi krvni neprijatelji te je samo sreća bila, da su je pametniji raz-dvojili i ovak nije došlo do krvi prolitja. Tom zgodom je Jakob, iz neizmerne srdi-tosti naprama Pavlu, ovu probu govorenja onde pred svimi i na sav glas učinil: «Znas Pavel, da bi ja moral pred tvojimi očmi pogibati, a ti bi me mogel od smrti oslobodi-ti tim, da bi samo jednim prstom megnul, tak znaj, da ja od tebe tu pomoć nebi prosil!»

«Samo se nemoj Jakob zagovoriti, da te nebi jednom Bog kaštigoval.» — odgovori presenečeni Pavel i od onog vriemena se je sva. om prilikom i gde je to samo išlo, Ja-kobu ugibal.

Prošli su dani, tjedni i mieseci, a došel je zimski december. Jednog dana biesnila je strašua mečava, sever snegom je fučkal, da čoviek nebi, kak se ono veli, niči psa van tiral. Cestar Pavel Kostanj, čija cestaraska ku-čica je dobar fertalj ure bita udaljena od miesta, stal je u sobi naslonjen na oblok te je promišljavao tu strašnu buru vani. «Bože čuvaj putnika, kojega je sad ovo nevieme zateklo na putu.» — šaptal je po tiho — «odkad ovde stanujem, nisam još takove zimske bure doživiel. Ljudi su medjutim go-dinu za godinom gorji i bez ljubavi, pak onda je pravedno, ako i narav svoju hrpa-vu stran pokaže.»

Zatim se po stubah popne na nahizje, za pregleđati, jeli mu bura nije na krovu kakovu šletu namnila, a onde ode u stalu, u kojoj se je nahadjalo njegovo bogatstvo: jedna kravica s tetelom, tri kože i jedno prihčno debelo, akoprem ne preveliko prase. Dok je svoje četveromozne ljubimce rukom podragal, pričel je sve luknje i pukotine na štali slanom zatikavati, za da im ne bude zima.

U to vrieme je putem se proti straš-noj mečavi iz svih svojih silah boril putnik cestom, u desnoj ruki je držal batinu, na koju se je upiral, a lievom si je držal rubca na uslih, da mu vietar sniegom dhanje ne-zapre. Od zime je na cielom tielu drhtal a iz brade i obervih su mu visele ledene svie-čice; škrljaka mu je viher valjda negde uz-pul odnesel, jer je gologlav bil. Taj putnik nije nitko drugi bil, nego bogati Jakob Stanjko, koj je iz gore domov iduč bil na putu a uzpul ga je to nevieme zateklo.

Pred Kostanjevom kućicom je malo postal, te je neodlučno gledal u ulična vrata. «Jeli bi se pri Pavlu zaklonil?» — mrmal je u sebi. «Ne, on bi se mojoj nes-reći smejal. Ne, ovu čast mu neču izkazati, niti veselje vučit, da je on meni bil treba.» I pošel je dalje.

Komaj da je kakovih trideset korakah dalje išel, zašel je u na kuću veliki zapub, iz kojega sad nikam nije mogel, čim je dalje išel, tim je gorje bilo. U toj nevolji je zakričal za pomoć i u istom hipu ga je vi-her hitil u duboki snieg. Pričel je omegle-vati i već je bil blizu, da se usniegu zaduši. Pavel, koj je krič za pomoć čul, izisel je iz svoje štale te je išel za na pol zapuhanimi stopami putnika.

Na skoro je došel do u sniegu omegle-noga. Ali kak se je začudil, kad je u njem svojega glavnoga nepriatelja Jakoba Stanjka prepoznal. Onak na pol zmržujenoga hiti preko ledjah te ga kak vreću odnese u svoju kuću, — em nije bilo daleko. U kući se je on sa svojom ženom Barom trudil, da zamrtoga k sviesti privedu i pošlo im je za rukom. Jakob otvori oči i prestrašeno gleda

okolo sebe, za tim sav obnemogel je opet zaklopi i sladko zaspi. — Kad se je opet probudio i videl u čijoj se kući nahadja, zbudila se je u njegovoj duši ona nepomirljiva strast, koja nikoga nekinci; ond tmično okolo pogleda, skoči naglo iz postelje, hitro se obleće te bugjilarom u ruki oholo zapita: «Kaj sam dužan, Pavel?»

«Ne, — na ov način ti od mene nesmeš ođiti!» — odgovori Pavel — Daj jedan krat već pusti to tvoje neprijateljstvo, Jakob, pak budimo dobri, kak smo bili negda, dok smo još zajedno u školu hodili. Slušaj me Jakob, ja ti nisam nikada nikaj zla učinil, a kakovo goder nesuglasje je med nami bilo, svakomu si ti povoda dal. Meni netrebaš čast izkazovati, ali ju izkaži Bogu, koj ti je tvojega neprijatelja poslal, da te o smrti oslobodi? Hoćeš opet dobar biti? Daj mi ruku, Jakob. I Jakob mu ganut pruži svoju desnicu.

«Da si li tak plemeniti čoviek, toga nisam misli!» — Izgovori Jakob, a onda ga obliju suze i prične glasno plakati.

Od toga hipa je Jakob posve drugi čoviek postal. Njegova oholost, samovolja, naglost, radi česa ga je sve više manje preziralo, je od sad pri njem zgинуlo te je uljudnost i voljka ozbiljnost od sada sačinjavala njegovo bitje, čim si je kod svih ljubav, preštimanje i stovanje pribavil.

Na Pavlu, koj je imal više diece nego kruha, te se je moral težkocami boriti, čimil je svoju dužnost. Pavel je iz početka hotel svako Jakobovo dobroćinstvo odbiti, jer si svoj plemeniti čin, kojim ga je od očite smrti oslobodil, kak'i dužnost svakoga čovieka nije hotel platiti dati. Ali tim Jakobu nije dobro došel.

«Ako mi hoćeš tvoju prosjačku gizdost pod nos ribati» — rekel mu je Jakob na

pol iz šale a na pol iz istine — «onda ću ti ja moju nadutost pokazati, pak ćemo opet biti, kak smo bili!»

Jakob je od sad i druge siromake podpomagal svojim tolnačom a i novci. «Ja nemam ženu nit diecu» — znal je reći — «pak za koga bi se mučil i trafil. Meni se dojde, makar budem sto godinah na svietu živel.»

Ovak je znal govoriti, ako je odkud k Pavlu došel, pak je za njegovu diecu razne oblizeke i igračke donesel, a Pavel mu je iz pristojnosti ovu njegovu darežljivost predbacival.

Stara gazdarica Jakobova, koju je sama skupost skupa držala, ga je radi toga takodjer korila te mu spočitavala, da zakajtoliko na stranjsku diecu, a najme na Pavlovu, troši, te mu je prorokovala, da na taj način mora svremenom na bogečku palicu dođti Ali Jakob je s bahom kratku pravdu načinil, pak ju je radi nesnosljivosti protieral, a za gazdaricu si je vzel Pavlovu sestru Luciju, koja je stala u najliepših sriednjih godinah, okolo četerdeset godinah stara a k tomu je bila dosta liepa još, redna, marljiva i čista žena.

Za nekoliko miesecih su bile vecele gosti. Jakob se je vienčal sa Lucijom i tim je dapače stupil sa Pavlom i u rodbinstvo.

Prvi sin iz te u nebu sklopljene ženitve je na svetom krstu dobil ime «Pavel.» — A kak je sada u novom životu bil Jakob sretan, dokazuju njegove rieči, kojimi je svakomu svoju sreću odkrival: «Evo, sad sam čieli čoviek» — znal je reći — «Da sam ja u svoje vrieme pod komandu čestite žene došel, koju bi ljubil kak ljubim moju Luciju, iz mene nebi bil takov vietrogonja postal. Ali ja sam misli, da baš mora biti mlina-rova Rozika i nitko drugi. A kad me je

ona jedno vrieme za nos vodila, onda pak na jedan krat niekog miernika uzela, postal mi je sviet oduren, a najme sam svako povierenje zgubil u žene, jer sam držal, da su sve jednake, dok mi ti Pavel nisi ne samo život spasil, već i temelj postavil cielej mojoj današnjoj sreći.»

Jakob Stanjko i Pavel Kostanj su od sada ostali najbolji i nerazdruživi priatelji i rodjaki, a ljudi, kojim je njihovo prijašnje krvno neprijateljstvo bilo poznato, pripoviedali su si, kak je to već navada, najčudnovatije stvari o tom, jer pravi povod njihovog sblizenja nije nitko znal, došto niti Pavel niti njegova žena Barica nisu nikada nikomu pripoviedali, u kakovu smrtnu pogibelj je Jakob dospel i na koj način ga je Pavel iz nje oslobodil.

Stopr kakti siedi starac je Jakob taj svoj kobni dogodjaj znal mladem pripoviedati te je uvijek dodel:

«Samo se nikaj zagovoriti dieca! Puno zagovornoga kruha se je već pojelo. To vidite odmah na meni. Mi ljudi smo svi jedan na drugoga napučeni i to bez razlike. Svaki dan, kojega čoviekoljubiju nezrtvujemo već ga u svadji i srditosti sprovedemo, morémo za izgubljenoga držati. Anda samo se nikaj zagovoriti dieca!»

Ovak je većinom Jakob dokončal svoje pripoviedanje.

Kak bi posve drugčije bilo na svietu, kadbi ove Jakobove rieči prodrle u srca svadljivcah i nemirnjakah!

Em. Kollay.

Odgovorni urednik:

MARGITAI JOZSEF.

Gubona árak. — Ujena žitka.

I m.-mázsa.	I m.-cent.	kor fill.
Buza	Pšenica	20.50 —
Zab	Zob	13.50 —
Rozs	Hz	13.00 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	14.50 —
kendermag	konopljeno seme	18.00 —
Árpa	Ječmen	12.00 —
Fehér bab uj	Grah beli	18.00 —
Sárga » »	» žuti	15.00 —
Vegyes » »	» zméšan	14.00 —
Lenmag	Len	15.00 —
Bükköny	Grahorka	13.00 —
Tökmag	Košćice	19.00 —

Egy jó erkölcsű fiu
tanulónak
felvétetik
Mayercsák Béla
vegyes kereskedésében
Csáktornya. 744 4-4

Magyar Remekírók.

A magyar irodalom főművei
Megjelenik, félévenkinti 5 köte-
tes sorozatokban, összesen 55
kötetben ára 220 korona.

Megrendelhető:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyvkereskedésben

Csáktornyán.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alatt említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN (Triest mellett) ajánlja belsőld!

GYOGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész-egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/2 palack 5 korona — 1/2 palack 2'60

Kapható: CSAKTORNYÁN,

MRÁZ TEST VÉEK és TODOR R.utóda fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) a fent említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi minisztérium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerk vizsgáló intézete által Wien IX. Spitalgasse 31. •••

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi minisztérium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemiszerk vizsgáló intézete által Wien IX. Spitalgasse 31. •••

